

ЗАКРЫТЫ ПРАЦЭС

УЗЯЛІСЯ
ЗА ЦЕШЧУ
СНЕГІРА

СТАР. 5

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ТУТ І ЦЯПЕР

СКАРАЧЭННЕ СЕЛЬСАВЕТАЎ

НАСТУПСТВЫ
КРЫЗІСУ

СТАР. 7

02.09-08.09.2009 г.

ДНО ПАКУЛЬ НЕ БАЧНАЕ

У той час, калі вядучыя эканомікі свету заяўляюць аб tym, што выхад з крызісу для іх не за гарамі, "беларускі эканамічны цуд" нават не дасягнуў дна свайго падзення.

Праўда, дзяржаўная чыноўнікі і эксперты прытрымліваюцца іншага погляду на гэтае пытанне. У якасці "бясспрэчных" аргументаў прыводзяцца довады, што ў нас амаль спыніўся працэс скарачэння працоўных на прадпрыемствах, павысіўся рознічны тавараабарот, пакрысе сталі разгружанца склады вядучых заводаў краіны. І яшчэ навіна, якая павінна быццам парадаваць усіх жадаючых набыць другаснае жыллё: упершыню з пачатку года кошт квадратнага метра такога жылля вырас на 5 долараў!

Вядомы эканаміст **Яраслаў Раманчук** для "Тут і цяпер" заявіў, што такія станоўчыя "сімптомы" для беларускай эканомікі — адназначна не паказык: "Лічыць невялічкае павышэнне цэн на жыллё нейкім сігналам выздараўлення айчыннай прымесловасці і сельскай гаспадаркі не выпадае. Занадта шмат аргументаў супраць гэтага. Крэдыты дасягнулі крытычнай мяжы. Нават МВФ ужо выстаўляе жорсткія ўмовы для атрымання чарговага траншу свайго крэдыту — замарожванне і нават скарачэнне заробкаў, больш жорсткі кантроль за грошавай масай і г.д. Дый я думаю, што

Купляць беларускае — гэта патрыятычна, але не вызначальна для пераадолення крызісу

да канца года цэны на жыллё могуць і ўпascі".

Прыблізна такога ж меркавання прытрымліваюцца і эксперты даследчага цэнтра Інстытута прыватызацыі і менеджменту. Адзін з магчымых сценарыяў развіцця краіны, паводле IPM, прадугледжвае дэвалваваць беларускага рубля ў 33,3 працэнта сёлета, і ў 6,7% — у 2010 годзе. Аб'ём валавога ўнутранага прадукту сёлета павінен зніцца на 1,2 працэнта, а ў 2010-м — на 5,6. Інфляцыя паскорыцца да 16,2% і 16,7% адпаведна.

Эксперты "Тут і цяпер" таксама не вельмі падзяляюць

аптымізм улад адносна бягучага і будучага эканамічнага развіцця краіны.

ШТО СТАНЕ СА СПАЖЫ- ВЕЦКІМІ ЦЭНАМИ

Яраслаў Раманчук перакананы, што да канца бягучага года інфляцыя (а гэта, па сутнасці, і ёсьць рост спажывецкіх цэн) складзе 15—20 працэнтаў. Нагадаем, што пагэтым паказыку Беларусь з'яўляеца адным з сусветных лідэраў. У ЗША і Еўропе, наадварот, адбываеца працэс дэфляцыі — зніжэння цэн.

Кандыдат эканамічных навук **Пётр Рагойша** прытрымліваецца больш лагоднага меркавання наконт росту цэн у краіне: "Трэба памятаць, што асноўны рост цэн на тавары і послугі ў нас адзначаўся на пачатку года, калі адбыліся і дэвалваваць, і іншыя вялікія прыкрасы для эканомікі ў цэльым і шараговых беларусаў у прыватнасці. Таму думаю, што за астатнія 4 месяцы цэны павысяцца максімум на 2 адсо-

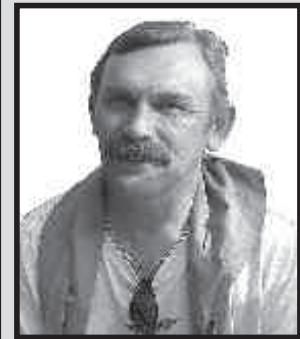
ІНФОРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

За перыяд са студзеня па ліпень 2009 года індэкс спажывецкіх цэн у сярэднім па краінах СНД склаў 112% у адносінах да аналагічнага перыяду мінулага года, паведамляе "Тэлеграф".

Беларусь заняла другое месца ў СНД па росце цэн за дадзены перыяд. Рост склаў 14,4%. Самыя вялікі ўзровень росту спажывецкіх цэн зафіксованы ва Украіне, дзе яны выраслі на 17,3%, паведамляе "Тэлеграф".

Паводле даных статыстычнага камітэта СНД, на трэцім месцы размясцілася Расія — там рост спажывецкіх цэн склаў 12,9%, на чацвёртым месцы — Кыргызстан — 11,1%.

СТРАТЫ

БЫВАЙ, ДЗІМА

30 жніўня ўсіх нас агамышла жалобная наўіна — раптоўна пайшоў з жыцця кіроўца БАЖ Дэмітрый Парфіновіч. Яму было ўсяго 47 гадоў. Паводле заключэння медыкаў, прычынай заўчастнай смерці стаў спазм сауда.

Дзіма працаваў у Беларускай асацыяцыі журналістаў ад самага яе заснавання, а гэта ўжо 14 гадоў. Ён не быў публічнай асобай, але яго ведалі бадай усе сябры арганізацыі — і ў Мінску, і ў рэгіёнах. Не толькі таму, што ён выконваў безліч арганізацыйных спраў. Гэта быў чалавек, да якога заўсёды можна было звярнуцца па дапамогу, параду, падтрымку...

Калектыву офіса БАЖ — гэта не проста кола супрацоўнікаў. Гэта адна сям'я, у якой людзі звязаны сям'і і цёплымі і блізкімі стасункамі і дзе кожную страту перажываюць, як асабістae гора.

Мы ўсё горка смуткуем разам з блізкімі Дзімы.

Светлая памяць добруму чалавеку. Яго будзе страшэнна не хапаць кожнаму з нас...

ПРЕС-СЛУЖБА БАЖ

Заканчэнне на стар. 3

ЦІ БУДУЦЬ ВАЙСКОЎЦЫ ЎДЗЕЛЬНІЧАЦЬ У БАЯВЫХ ДЗЕЯННЯХ ПА-ЗА МЕЖАМІ СВАЁЙ КРАІНЫ?

Аляксандр Лукашэнка заявіў пра гатоўнасць уступіць у Калектывную сілы аператыўнага рэагавання (КСАР) і прыняць старшынства ў АДКБ. Пра гэта ён паведаміў пасля сустэрэчы з презідэнтам Расіі Дзмітрыем Мядзведзеўм у Сочы. Некаторыя аналітыкі лічаць, што ўдзел Беларусі ў гэтай арганізацыі дапускае ўдзел беларускіх ваенных у ваенных канфліктах па-за межамі Беларусі.

**АЛЯКСАНДР КЛАСКОЎСКІ,
АНАЛІТЫК:**
“МАСКВА ДЗЕ СЯДЗЕ, ТАМ І ЗЛЕЗЕ”.

— Наш лідэр не падпісаў гэту дамову, а толькі цьмяна пааўцаў. Прычым з дўвум “не”. Мне падаецца гэта вельмі паказальны. Ён сказаў: “Беларусь не можа не падпісаць”. Гэта да справы не прышыеш. Тут шмат юрыдычных калізій, і, на маю думку, Москва дзе сядзе, там і злезе, каб пасправіцца запатрабаваць, каб беларускія салдаты стаялі на смерць супраць нейкіх талібай недзе ў цэнтральнай Азіі. Так што наўрад ці гэтае пытанне пяройдзе ў практичную плоскасць. И Москва гэта таксама разумее. Для яе вельмі важны рытуальны, сімвалічны акт, каб Беларусь далучылася. Бо інакш разбураеца ўвесь гэты праект “антыНАТА”.

АЛЕСЬ МІХАЛЕВІЧ, ПАЛІТЫК:
“БЕЛАРУСКІЯ ВАЙСКОЎЦЫ ПАВІННЫ СЛУЖЫЦЬ ТОЛЬКІ Ў
МІРАТВОРЧЫХ СІЛАХ ААН”.

— Я лічу, што Беларусь павінна ўдзельнічаць толькі ў ваенных аперацыях у складзе міратворчых сіл ААН. І гэта нармальная. Усе астатнія магчымыя ўдзелы беларускіх вайскоўцаў непримальныя. И трэба рабіць усё магчымае, каб да гэтага не дайшло.

СТАНІСЛАЎ СУДНІК, ЖУРНАЛІСТ, АФІЦЭР У АДСТАЎЦЫ:
“ГЭТА СУПЯРЭЧЫЦЬ АСНОУНАМУ ЗАКОНУ”.

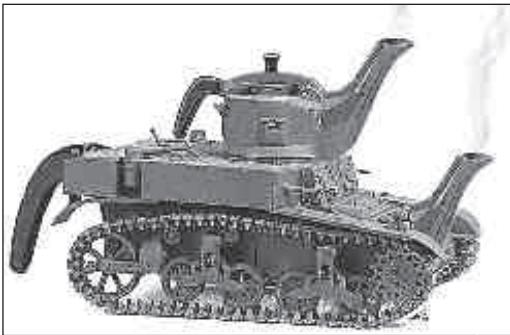
— Паводле нашай Канстытуцыі, ні адзін беларускі жаўнер не можа не тое, што ваяваць, а нават знаходзіцца за межамі Беларусі. Яшчэ ў 1991 годзе ў Алма-Аце было падпісаны пагадненне аб tym, што беларускія вайскоўцы не могуць ўдзельнічаць у вайне па-за межамі сваёй краіны. Можа, нешта змянілася? Но прынялі які падзаконны акт? Але падпісанне КСАР супярэчыць і Канстытуцыі.

МАРЫЯ ШЧАЎРУК, НАСТАЎНІЦА:
“ГЭТА МОЖА ПРЫВЕСЦІ ДА ВЫІБУХУ”.

— Мяне гэта не можа не хваляваць, бо ў мяне два сыны. І пакуль усё абліжанаеца гаварыльняй, нікто нічога рабіць не будзе. Але як толькі хоць адзін беларускі салдат паедзе кудысьці ваяваць, сітуацыя можа ўзварвацица. І, думаю, Лукашэнка не такі дурань, каб гэтага не разумець. Ён атрымае такую “плошчу”, што мала не падасца ні яму, ні ягоным халуям.

АЛЯКСАНДР ФЯДУТА, ПУБЛІЦЫСТ:
“БАЯЦЦА НЯМА ЧАГО”.

— Міжнародныя дамоўленасці вышэйшыя за нацыянальнае за-
канадаўства, апрош Канстытуцыі. У Канстытуцыі запісана, што мы — нейтральная краіна. Мы ёю і застаёмся. И баяцца нам няма чаго.

Чужая танкі толькі на гумарыстычных ма-
люнках успрымаюца чайнікамі

**МЕЧЫСЛАЎ ГРЫБ, ЭКС-СТАРШЫНЯ
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА:**
“НАС ЗАКОН НЕ АБАРОНІЦЬ”.

— Варыянт удзелу беларусаў у замежных войнах я дапускаю. Калі падпішуть дамову, то насы будуць ваяваць за межамі роднай Беларусі, як і ўсе. Але што тычыцца мяне асабісту, то я катэгарычна супраць, каб насы людзі ваявалі і абаранялі нейкія чужыя інтэрэсы. Я за тое, каб абараняць толькі сваю краіну. Нам ужо хопіць розных ахвар. Хопіць Афгана, хопіць “груза 200”. Калі я быў дэпутатам Вярхоўнага Савета 13-га склікання, то распрацаваў закон, які забараняў нашым людзям прымаць удзел у ваенных аперацыях па-за межамі Беларусі. Гэты закон быў прыняты. Ён дзейнічае і сёння. Але ў нас закон законам, а падпіша які ўказ — і закона няма.

ІРЫНА ПІСЬМЕННАЯ, КІНЕМАТАГРАФІСТ:
“ХАЙ СПАЧАТКУ ПАРАЯЦА З НАМІ”.

— Эта мяне вельмі хвалюе. І перш чым даваць такія абяцанні, я б хацела, каб са мною парайліся. Гэта першае. Па-другое: зараз і дзіцяці зразумела, што ні ў якім разе людзей нельга абавязваць да такой страшнай справы — недзе паваяваць. У імя чаго? Як гэта можна?

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, ФІЛОСАФ:
“КАЛЕКТЫЎНЯ СІЛЫ БЯСПЕКІ ДЭМАКРАТЫЧНЫХ КРАІН
— ІДЭЯ ЦАЛКАМ СЛУШНАЯ”.

— Я не могу не вітаць міжнародную практику стварэння калектывных сіл міжнароднай бяспекі. Менавіта такім сіламі вядуцца аперацыі ў Іраку, Афганістане, досьць часта гэта выкарыстоўвалася ў Афрыцы. Такая практика не зайдзе паспяховая, але ж гэта значна больш прагрэсіўна, чым акупацыйная дапамога адной вялікай краіны малым краінам. Калектывная сілы бяспекі да многага падыходзяць больш уважана. Ці можа Беларусь ўдзельнічаць у такіх саюзах? Можа. І гэта было б цалкам слушна. Трэба толькі вызначацца, з кім аўтадаўцаца дзеля такіх рэчай. Ад аўтадаўнання з Расіяй, якая зараз паказала свае зубы ў Грузіі, варта было бы устрыміцца, дый ўвогуле з краінамі таталітарнымі, якія маюць імперскія замашкі і гэтак далей. І яшчэ: сілы калектывай бяспекі павінны набірацца не з салдат тэрміновай службы, а з контрактнікаў, добраахвотнікаў. Тады, думаю, гэта не выклікала б абурэння. Цяпер наконт КСАР. Супраць каго будзе накіраваны гэты блок? Ну, напрыклад, супраць кіргізскіх рэвалюцыянероў. Удзельнічаць у такіх дзеяннях было бы немагчыма ні з маральнаага, ні з палітычнага, ні з ідэалагічнага пункта гледжання. Ці супраць сепаратысцкіх рухаў на Каўказе? Ці, не дай Бог, умешвацца ў канфлікт Азербайджана і Арменіі?

ІНФОРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

Рашэнне аб фарміраванні КСАР было прынята 4 лютага гэтага года на пазачарговай сесіі Савета калектывай бяспекі кіраўнікамі краін АДКБ — Арменії, Беларусі, Казахстана, Кіргізіі, Расіі, Таджыкістана і Узбекістана. Сярод асноўных мэт стварэння КСАР — умацаванне бяспекі краін АДКБ на фоне існуючых і патэнцыяльных пагроз, уключаючы тэрарызм, экстремізм і наркатафік, папярэджанне і ліквідацыю надзвычайных сітуацый прыроднага і тэхнагеннага характару, а таксама забеспячэнне эфектыўнага ўдзелу АДКБ у падтрыманні міжнароднага міру і бяспекі.

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

ткі. Ніякіх вялікіх пагроз тут я не бачу".

ЦІ АДБУДЗЕЦЦА ЧАРГОВАЯ ДЭВАЛЬВАЦЫЯ РУБЛЯ

Вось тут Пётр Рагойша настроены больш песімістычна. Па яго меркаванні, урад павінен будзе пайсці на "паўзучую" дэвальвацыю, каб разгрузіць складскія запасы і павысіць канкурэнтаздольнасць айчынных экспарцёраў: "На маю думку, да канца года беларускі рубель адназначна ўпадзе яшчэ на адсоткаў 10. Інакш наша эканоміка можа проста не вытрымаць".

Праўда, Яраслаў Раманчук у сваіх прагнозах яшчэ больш

сумны: "Наша эканоміка недадатрымае ў гэтым годзе дзесяці 18 мільярдаў долараў. Такую прарэху трэба ж нечым закрываць. Таму, думаю, беларускі рубель да канца года абясценіцца яшчэ на 25 працэнтаў. Не менш!"

Напомнім, што МВФ у сваім прагнозе абяцае гадавую дэвальвацыю беларускага рубля ў 50 працэнтаў.

ЦІ ТРЭБА ТУРБАВАЦЦА НАКОНТ УЛАСНЫХ УКЛАДАЎ У БЕЛАРУСКИХ БАНКАХ

Пётр Рагойша перакананы, што бліжэйшыя паўгода мож-

на не хвалявацца: "Якая-ніякая стабільнасць у гэтым пытанні дасягнута. Нашы ўлады цудоўна разумеюць, што фінансавая паніка можа прывесці да калапсу беларускай эканомікі ў цэлым, таму ўсімі сродкамі будзе імкнунца пазбегнуць гэтага. Іншая справа — даходнасць па банкаўскіх укладах. Вось тут, лічу, захоўванне грошай у банках страціць сваю прывабнасць".

Яраслаў Раманчук прадказвае стабільную сітуацыю адносна ўкладаў максімум да канца гэтага года: "Сама прапанова аб 22-х працэнтах даходнасці па рублёвых

укладах вельмі рызыкоўная. Згаданыя працэнты банкам трэба неяк "адбіць" — значыць, прапанаваць гэтыя гроши яшчэ па большых працэнтных стаўках прадпрыемствам. А як тым разлічвацца з банкамі падчас крызісу? Да таго ж на наступны год у нас няшмат шансаў атрымаць чарговыя сур'ёзныя крэдытныя рэсурсы. З усімі наступствамі. Так што лёс банкаўскіх укладаў у наступным годзе, на маю думку, дастаткова цьмяны".

Так мяркуюць нашы эксперыты, а вы, шаноўныя чытачы, самі рабіце для сябе высновы.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

НАГОДА ДЛЯ ЗАЙЗДРАСЦІ?

Сярэдні заробак шахцёра за ліпень 2009 года склаў 2 458 000 рублёў. За год зарплата на прадпрыемстве "Беларуськалій" вырасла на 17 працэнтаў. Даход у часы крызісу нядрэнны нават па сталічных мерках. Mojazarplata.by высьветліла, ці варта зайздросціць гарнякам Беларусі.

ЧАКАЦЬ ПАВЫШЭННЯ ЗАРОБКУ МОЖНА, АЛЕ АСЦЯРОЖНА

У сувязі з маючым адбыцца змяненнем адзінай тарыфнай сеткі чакаеца чаргове павышэнне зарплаты. Аднак трэба ўлічваць, што "Беларуськалій" з'яўляецца сырэвінным прадпрыемствам, арыентаваным на экспарт, таму ва ўмовах цяперашняга крызісу гарварыць пра павышэнне даводзіцца з вялікай асцярогай.

З красавіка ў некалькі разоў знізіўся аб'ём адгрузкі мінеральных удабрэнняў на экспарт. Шахцёры былі вымушаны браць адпачынкі і працаваць у дзяжурным рэжыме, толькі для таго, каб нейкім чынам падтрымліваць працоўны стан руднікоў. У 2008 годзе сярэдні заробак на прадпрыемстве складаў прыкладна 2 100 000 рублёў (на той момант у доларавым эквіваленце — 980 долараў). Вясной і ў пачатку лета ў рэальнym рублём вылічэнні многія шахцёры атрымлівалі амаль у два разы менш, чым напрыканцы мінулага года.

Не трэба забываць і пра тое, што шахцёры вельмі залежаць ад сваёй прафесіі, бо монагароды, якім з'яўляецца і Салігорск, па сутнасці, пазбаўляюць сваіх жыхароў магчымасці выбару: або ты працуеш на градаўтарыальным прадпрыемстве, або займаешся якім-небудзь абслугоўваннем яго работнікаў. І ў крызістакая залежнасць

пагражает значным зніжэннем жыццёвага ўзроўню.

ЗАРОБКІ БОЛЬШЫЯ ЗА ЗАРОБКІ МЕНЕДЖЭРАЎ ПА ПРОДАЖАХ

У курыльнях офісаў ад мясцовых служачых нярэдка можна пачуць словаў крыўды — "нейкія рабацягі" — зарабляюць больш, чым яны. Сапраўды, па даных Jobs.TUT.by, зарплата шахцёра большая за ту, якую сёння работадаўцы гатовы плаціць менеджэрам па продажах — спецыялістам, праца якіх традыцыйна нядрэнна аплачваецца. У ліпені сярэдні заробак шахцёра, у пераліку ў долараў, складаў 860 долараў. Тым часам, як вынікае з аналізу размешчаных на TUT.by вакансій, сярэдняя максімальная зарплата мужчын дасягала 775 долараў.

Зрэшты, менеджэр па продажах, як правіла, мае свой кут у камфартабельным офісе і часам можа разлічваць на сацыяльны пакет, які ўключае аплату мабільнай сувязі і службовы аўтамабіль. А пасля выхаду на пенсію ў 60 гадоў ён можа правесці шчаслівую старасць у "доміку ў вёсцы" або ва ўтульнай кватэры, набытай на накопленыя за жыццё гроши. У гарнякоў, на жаль, не такія радаснія будні і перспектывы.

АДВАРОТНЫ БОК "БАГАЦЦЯ"

Сярэдняя працягласць жыцця салігорскіх шахцёраў складае сёння 46,5 года (у канцы мінулага стагоддзя гэтая лічба была больш аптымістычнай — 49,5). У Беларусі афішыравана сацыяльна нядобранадзейную статыстыку не прынята. Але вядома,

што ў Расіі і Украіне кожны чацвёрты шахцёр мае ту ю ці іншую групу інваліднасці. Малаверагодна, што здароўе іх беларускіх калег значна адрозніваецца.

Праз пяць — сем гадоў працы ў забой ў работніка з'яўляюцца хранічныя захворванні, асабліва лёгачна-дыхальчайныя групы. На іх лячэнне патрабуюцца лекі, прычым нятанныя. Дарэчы, як урачы, так і многі з тых, хто працуе ў шахце з маладых гадоў, сцвярджаюць, што чалавеку маладзеі за 25 гадоў спускацца ў забой нельга. Справа ў тым, што ў абсолютнай большасці мужчын канчатковое фарміраванне арганізма адбываецца менавіта ў згаданым узросце, і шахцёrsкая праца не садзейнічае нармальному ходу гэтага працэсу.

На думку спецыялістаў у галіне аховы працы, адсочванне хранічнай захваральнасці работнікаў нават на базавых прадпрыемствах краіны пакуль не на вышыні. Адпаведна няма і належнай прафілактыкі.

На працягу дзесяцігоддзя шахцёры змагаюцца за свае права. Менавіта яны дабіліся падпісання першага ў краіне тарыфнага пагаднення. Атрымалі шахцёры і права на адпачынак не менш як 56 дзён (гэта замацавана ў працоўным пагадненні паміж адміністрацыяй і прафсаюзам).

НЕАНДЭРТАЛІЗМ ХХІ СТАГОДДЗЯ

Здавалася, стаўленне да Сталіна ў высокапастаўленых асоб пакрысе змяняеца. Нават праваслаўныя іерархі пачалі досыць рэзка ацэнваць дзеянасць "правадыра народу". Але днімі Лукашэнка чарговы раз заяўіў, што Іосіф Вісарыёнакі быў добрым кіраўніком.

"Тут і цяпер" ужо паведамляла, што кіраўнік аддзела знешніх царкоўных сувязей РПЦ архіепіскап Іларыён селета вельмі прынцыпова выказаўся наконт Сталіна:

— Сталін быў пачварай, духоўным вырадкам, які стварыў жудасную, антычалавечую сістemu кіравання краінай, пабудаваную на хлусні, гвалце і тэроры. Ён развязаў генацыд супраць уласнага народа і нясе асабістую адказнасць за смерць невінаватых людзей. У гэтым плане Сталіна можна супастаўіць з Гітлерам. Абодва яны прынеслі ў гэты свет столькі гора, што ніякімі ваеннымі або палітычнымі поспехамі нельга загладзіць іх віну перад чалавечтвам. Няма ніякай істотнай розніцы паміж Бутаўскім палігонам і Бухенвальдам, паміж ГУЛАГам і гітлераўскай сістэмай лагераў смерці.

Трохі пазней гэтую тэму закрунуў патрыярх Кірыл. Ён заяўіў, што сталінскі і нацысцкі рэжымы нельга параўноўваць, аднак...

— Сталінізм — гэта рэпрэсійны рэжым і ў нейкай ступені рэжым злачынны, таму што ў выніку яго гінулі бязвінныя людзі, — заяўіў кіраўнік РПЦ.

Надзвычай абцякальна, але ж усё-такі акрэсліла сваю пазі-

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь прызнала незаконнымі некаторыя будаўнічыя работы ў Спаса-Праабражэнскім саборы, які знаходзіцца ў цэнтры Слоніма. Пакуль што "несанкцыянованае" будаўніцтва прыпынена.

На словах айца Віктара, які на працягу пятнаццаці гадоў з дапамогай вернікаў узводзіць сабор, прадстаўнікі Міністэрства культуры Беларусі сумесна з супрацоўнікамі Гродзенскага аблвыканкама, а таксама Слонімскага райвыканкама праўялі чарговую праверку.

"Вынікі праверкі для нас, простых людзей, якія столькі гадоў будуюць сабор, нягледзячы на недахоп сродкаў, былі не вельмі суцяшальнімі, — кажа айцец Віктар. — Мы нешта не тое зрабілі, калі ўсталёўвалі аконныя блокі. Ды ўвогуле, нас ужо не першы раз правяраюць і знаходзяць розныя дробязі".

цыю і Беларуская праваслаўная царква.

— Стаўленне БПЦ да часоў, калі на чале дзяржавы стаялі Ленін і Сталін, вызначаеца па тым, як адбываеца кананізацыя святых новапакутнікаў зямлі беларускай у нашы дні, — тлумачыць прэсавая служба Беларускага Экзархату.

— Гэта і ёсьць адказ Беларускай праваслаўной царквы на падзеі таго перыяду. Сабор новапакутнікаў рэгулярна папяўляецца новымі імёнамі, з году ў год пашыраеца кола святых, чые подзвігі прыпалі на час савецкай антырэлігійнай і антыцаркоўнай барацьбы. Разам з тым адкрываюцца і новыя асаблівасці часу, калі гэтыя рэпрэсіі адбываліся...

Справа ішла да таго, што неўзабаве і на вышэйшым узроўні будзе заяўлена: сталінізм — гэта дрэнна. Аднак

Аляксандр Лукашэнка ў чарговым інтэрв'ю адкруціў справу ў іншы бок:

— Пытались сопоставлять: Сталін, Ленін, Лукашэнко. Я говорю: «Что вы меня рядом с ними повесили? Я далёк от них, я не заслуживаю даже быть на их уровне. По-разному их можно оценивать, но это глыбы. Что вы несёте мой портрет с ними? Это вы меня

Імя Сталіна пакуль не для адзінаказначае сэнс жыцця

уникаете, люди же это понимают... Іосіф Вісцарыонович, наш рукаводзітель, Леонід Ільіч Брежнев — у них у всех было очень много хорошего, но были и недостаткі".

"Недостаткі"... Нішто сабе азначэнне для чалавека, у выніку палітыкі якога знішчаны дзесяткі мільёнаў суайчыннікаў!

Лукашэнка ўпарты даводзіць свае сімпатыі да Сталіна. Маўляй, пашчасціла вам, не тыя часы, а то я б усім гэтым "адмарозкам-апазыцыянерам" выдаў бы квіток у адзін бок да Курапатаў. Не зважае "праваслаўны атэіст" і на пазіцыю царкоўных іерархў, хаця таго

ж Кірыла Лукашэнка назваў ледзь не асабістым пастырам.

Цяжка ўявіць сабе, каб на чале Германіі (ці нейкай іншай краіны) апынуўся чалавек, які сімпатызуе Гітлеру і публічна пра гэта распавядае. Аднак у Лукашэнкі калісьці знайшліся добрыя слова і для фюрэра. Таму нядзіва, што ён публічна захапляеца яшчэ адным крывавым забойцам.

Аднак тое, што гэта адбываеца цягам 15 гадоў, — ужо дыягназ. Дыягназ і самому Лукашэнку, і грамадству, якое абыякава ставіцца да падобных заяў. Каб лічыцца еўрапейцамі, трэба пазбавіцца гэтай "азіятычны" — пакланення правадырам, бытым і цяперашнім.

І у XXI стагоддзі можна заставацца неандэртальцам — чалавекам, які вызнае культ сілы і для якога гуманізм з'яўляеца пустым гукам. Тады ўсё было проста: альбо ты ворага дубінай па чарапушцы, альбо ён цябе. І натуральна для тых часоў, што павагай карыстаўся той, хто забіў найбольшую колькасць ворагаў. Але прыкра, што праз тысячагоддзі Беларуссю кіруе чалавек, чия псіхалогія застаецца на тым самым узроўні.

Нельга адначасова ісці ў Еўропу і захапляцца Сталінам. Або — або. І здаецца, што свой выбар Лукашэнка ўжо зрабіў. А нам давядзенца ягоную кашу расхлебваць.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

НЕЗАКОННЫЯ РАБОТЫ

Згодна з афіцыйным прадпісаннем — пісъмом за подпісам намесніка міністра Міністэрства культуры В.І.Кураша, "на будынку Спаса-Праабражэнскага сабора ў горадзе Слоніме, які з'яўляеца гісторыка-культурнай каштоўнасцю, праведзены работы па замене аконных блокаў без выканання Закона Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2006 года "Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь".

Гэтыя дзеянні з'явіліся падставай для падрыхтоўкі прадпісання Міністэрства культуры, у якім пазначана прыпыніць усе несанкцыянованыя работы, прадставіць на ўзгадненне ў Міністэрства культуры навукова-праектную дакументацыю, атрымаць дазвол на выкананне работ на гісторыка-культурнай каштоўнасці і ўста-

ляваць ахойную дошку на названай гісторыка-культурнай каштоўнасці.

"На дадзены момант устараняющае ўсе выяўленыя парушэнні, — кажа айцец Віктар. — У любым выпадку мы будзем працягваць будаўніцтва сабора".

ВОЛЬГА ШЫЛА

ДАВЕДКА

Аб існаванні Спаса-Праабражэнскай царквы вядома з XVI стагоддзя. У той час яна была саборнай і пры ёй служылі два святары, якія штодня здзяйснялі богослужжэнні. Пры храме існавалі Праабражэнскае брацтва, багадзельня і школа для навучання дзяцей славянскаму чытанню, царкоўным спевам.

ЦІКАВЯЦЦА ЦЕШЧАЙ СЫНА МІХАІЛА СНЕГІРА

Днямі супрацоўнікі праваахоўных органаў мелі намер правесці вобыск у кватэры цешчы сына былога пракурора Мінскай вобласці.

Пра гэта і не толькі выданню "Тут і цяпер" расказвае Вадзім Міхайлавіч Снягір.

ПРА АРЫШТАВАНЮ ЛЯДОҮНЮ

— Напрыкацы пазамінулага тыдня жонцы патэлефанавалі следчыя і сказалі, што збіраюца правесці вобыск у кватэры, дзе жыве яе маці, а таксама на яе дачы, — гаворыць Вадзім Снягір. — Цешча жыве ў Мінскай вобласці.

Пасля гэтага ў чацвер каля вяс�мі гадзін вечара следчыя патэлефанавалі мне: прапанавалі з'ездзіць у гараж і паглядзець, што там робіцца. Я адмовіўся. Па-першое, час быў позні, а па-другое, мне цікава: што яны там хоцуць знайсці?

Варта заўважыць, што мой гараж прадстаўнікі праваахоўных органаў ужо аглядалі (гэта адбылося тады, калі затрымалі бацьку). Тады ж быў наложаны арышт на маю машыну, хаця аўтамабіль афіцыйна і законна аформлены на мяне па дамове куплі-продажу, і калі я го набываў, мне было больш за 20 гадоў. У гаражы таксама захоўвалася лядоўня, яку мы з жонкай набылі адразу пасля вяселля на падораныя гроши. І на лядоўню наложаны арышт. Смешна? Мне таксама.

Між іншым, пасля тэлефанавання следчых я ў гараж больш не наведваўся. Хто іх ведае: можа, яны глядзяць, што я буду рабіць пасля гэтых званкоў, у які бок

З АРХІВА "ТУТ І ЦЯПЕР"

Нагадаем, што катэдж былога пракурора Мінскай вобласці абакралі напрыканцы мая гэтага года. Дом знаходзіцца недалёка ад Цнянскага вадасховішча.

Пра тое, што ў катэджы быў нехта чужы, першым даведаўся сын Снегіра Вадзім, які разам з сябрам прыехаў паглядзець на тое, як ахоўваецца дом.

"Па рашэнні следства, 15 траўня катэдж быў перададзены на захоўванне адміністрацыі Савецкага раёна, у прыватнасці ЖЭСу № 68, — распавёў Вадзім журналістам. — З таго часу, як катэдж апячаталі, там нікто не бываў. Я ехаў з сябрамі і проста вырашыў паглядзець, як ахоўваецца дом, аднак убачыў, што вароты ўзламаныя. Зразумела, выклікаў міліцыю.

Варта адзначыць, што раней у двары быў сабака, але калі катэдж арыштавалі,

Справа Снегіра абрастае ўсё новымі падрабязнасцямі і "наваротамі".

кінуся... У мяне складваецца ўражанне, што следчыя не шукаюць тых, хто сапраўды здзейсніў напад на катэдж, а ўсімі праудамі і няпраудамі імкнунца прыклеіць да гэтай справы мяне.

Падчас адной размоў са следчым я даведаўся, што адпячаткі пальцаў, якія знайшлі у катэджы, адсутнічаюць у міліцэйскай базе даных. Але гэта ж не значыць, што крадзёж адразу трэба павесіць на мяне! Я ўжо стаміўся пайтараць, што праста выклікаў міліцыю — паступіў так, як і павінен паступіць у падобным выпадку любы нармальны чалавек.

нас напраслі сабаку забраць... Катэдж нікім не ахоўваўся.

Прыехаўшы, міліцыянеры сталі высвятляць, хто я такі і чаму патэлефанаў у міліцыю. Мне прыйшлося доўга тлумачыць, што мой бацька меў дачыненне да будаўніцтва гэтага дома і я проста выканаў свой грамадзянскі абязязак, выклікаўшы міліцыю".

Па словам Вадзіма Снегіра, з дома вынеслі сантэхніку, газавы кацёл, дзвёры, началі здымыць вокны.

"Некаторыя выказваюць версію аб tym, што гэтыя крадзёж найперш быў выгадны нам самім, — гаворыць Вадзім Снягір. — Але я не могу зразумець, якія нам ад гэтага выгада. Нам і так праблем хапае..."

Напрыканцы ліпеня сына Міхaila Снегіра дапыталі на дэтэктары хлусні. Вадзім Снягір адказаў на пытанні, якія тычыліся крадзяжу з катэджа.

ПРА СЯБРОЎ

— Даречы, у той дзень, калі выклікаў міліцыю, я быў не адзін, а з сябрам, — узгадвае Вадзім. — Майго таварыша, як і мяне, дапыталі на "паліграфе" — дэтэкторы хлусні. Яшчэ яго двойчы выклікалі на допыты, ён выходзіў адтуль увесе мокры. Чалавек увогуле ні пры чым, праста быў побач са мной, каб падтрымаць. Але і яму давялося сутыкнучца з "сістэмай"...

ПРА "ХВАСТЫ"

— Раней за мной ездзілі некалькі машинаў, — дзеліцца сваімі назіраннямі сын пракурора. — Асабліва гэта было заўажна напрыканцы мінулага года, калі тату арыштавалі. Некалькі апошніх месяцаў, здаецца, знешняга назірання ўжо няма. Дый які сэнс? Мы нічога супрацьзаконнага не рабілі і не робім. І нікуды ўзяць не збіраемся.

ПРА ПРАВАКАЦЫІ

— Шчыра скажу: я вельмі баюся праваакцый, — прызнаеца Вадзім Міхайлавіч. — І баюся іх не толькі ў адносінах да сябе: хвалююся за сваіх блізкіх, родных, сябров. Мне падаецца, што ўсе дзеянні следчых скіраваны на тое, каб любымі способамі даказаць маё дачыненне да крадзяжу з гэтага катэджа і на тое, каб выставіць майго бацьку ў яшчэ больш негатыўным светле. Я асцерагаюся таго, што дадзеная справа будзе расследавацца гэтак жа, як і крымінальная справа майго бацькі...

ПРА ВЕРУ Ў СПРАВЯДЛІВАСЦЬ

— Статыстыка сведчыць, што толькі 20 працэнтаў падобных спрай, якія тычыліся крадзяжу з катэджаў, раскрываюцца, — гаворыць Вадзім Снягір. — Таму я толькі на адну пятую веру, што наша справа будзе раскрыта і што злачынцаў знойдзутць. Але мы вельмі зацікаўлены ў тым, каб гэтыя 20 працэнтаў былі на нашу карысць. Каб яны спраўдзіліся.

ТЫМ ЧАСАМ

У Вярхоўным судзе працягваецца закрыты працэс над Міхайлам Снегіром. Свякі не бачыліся з Міхайлам Валянцінавічам з 4 чэрвеня.

"Зараз ён нават лісты стаў дасылаць нам радзей: увесе дзень у судзе, вяртасцца стомлены, — кажа Вадзім. — У лістах нічога асаблівага не піша: цікавіца пра сямейныя справы, падтрымлівае нас з маці".

КАРЫНА КЛЯНОВІЧ,
спецыяльна для svabodaby.net.

ДУМКІ, НАМАЛЯВАНЫЯ НА СЦЯНЕ

Металічнага колеру дракон, зялёны дзік, вусень, які вылазіць прама са сцяны, пах фарбы, мноства моладзі і неабсяжнасць яркага колеру ў самых розных і непаўторных малюнках — такім быў беларускі варыянт міжнароднага графіці-фестывалю Just Writing My Name ("Проста напішы сваё імя"), які адбыўся напрыканцы жніўня ў Мінску.

Гэтае мерапрыемства стала сапраўдным відовішчам для жыхароў, якія ўваходзяць у таварыства ўласнікаў па вуліцы Сурганава, 88: сцены падземнай паркоўкі іх дома распісвалі раптэрэ — людзі, якія захапляюцца графіці — насценным жывапісам. У нашай краіне гэтае мастацтва справа небяспечная, бо месцаў, дзе можна маляваць балончыкамі з аэразольной фарбай, дзяржавай не прадугледжана. Да таго ж некаторыя "гора-мастакі" спісваюць сцены, проста спешна выводзячы на іх нік — вулічнае імя. Нікага дачынення да графіці, прынамсі, такія "выявы" не маюць.

Сапраўднае мастацтва графіці патрабуе шмат часу і цярпення, дакладнасці і творчасці. Каб напісаць сваё імя прыгожымі літарамі, патрабуецца амаль столькі ж часу, колькі і на карціну з выявай якога-небудзь персанажа. "Трэба прыдумаць, як будзе выглядаць не толькі кожная літара, але і ўся кампазіцыя з іх у цэлым, а гэта патрабаванні высокага мастацкага ўзроўню", — кажуць раптэрэ.

— Ідэя Just Writing My Name вельмі простая, — кажа арганізатар беларускай версіі фестывалю Аляксей Юдзін-

У графіці ёсьць пачатак, але няма канца.

цаў. — Прыйдзі і напішы сваё імя. Няма ніякіх забарон: ты можаш перадаць на сцяне ўсе свае ідэі і думкі. Пачыналнікі фестывалю немцы, і праходзіць ён толькі некалькі гадоў, але адбыўся ўжо ў многіх краінах свету — у Галандыі, Нарвегіі, Польшчы, Канадзе, Італіі і іншых.

Дарэчы, аўтар самай савітай і крэатыўнай карціны пад назвай "Космас", Герман з Магілёва, на наступным тыдні адправіцца ў Москву, дзе пройдзе чарговы этап фестывалю.

Памалываць у Мінск з'ехаліся хлопцы з усіх куткоў Беларусі.

Прысутнічалі нават некалькі чалавек з Украіны і Pacii. Многія з гэтых апантаных "аэразольных" мастакоў ужо не ўяўляюць сваё жыцця без карцін. У іх яны ўкладваюць не толькі свае эмоцыі і думкі, але і частку сябе, свой настрой і мары.

Саша з Віцебска распавяў цэлую філософію пра сваю работу — выяву асяродка яблыка з тварамі, якую ён называў "Вопыт".

— Тут кожны можа ўбачыць які заўгодна вопыт. Асноўная ж ідэя малюнка ў наступным: калі вы хочаце чагосьці дасягнунуць, паспрабуйце гэта, як вось гэтыя яблык, у якога можа быць ваш

твар, калі вы яго ясьце, таму што ён убірае ваш вопыт.

Сяргей з Гомеля, выяву дракона якога можна назваць праста шэдэўрам, зрабіў мастацтва графіці сваім заробкам: разам з сябрамі ён стварае ў гэтым стылі рэкламу на сценах у родным горадзе.

Задаволенымі засталіся ўсе. Раптэрэ, якія хоць і жывуць у розных месцах, але амаль усе ведаюць адзін аднаго, змаглі падзяліцца ідэямі наконт будучых работ і пабачыцца, а таварыства ўласнікаў цяпер можа ганарыцца сваім дваром.

— Наш двор ажыў. Цяпер можна выглянуць у акно і ўбачыць прыгажосць. І дзесяцам будзе цікава гуляць, — кажуць жыхары дома.

— Ідэя арганізація гэты фестываль была цудоўная. Адна карысць ад яго, — скажаў старшыня таварыства ўласнікаў Уладзімір Дзяржыцкі і пайшоў дамаўляцца з раптэрамі на роспіс сцен яшчэ і ў пад'ездзе.

ІРЫНА СІНІЦА. Фота аўтара.

У ПАМЯЦЬ БЕЛАРУСКАГА КРЫЛОВА

ДАВЕДКА "ТУТ І ЦЯПЕР":

Альгерд АБУХОВІЧ (псеўданім Граф Бандынэлі) нарадзіўся 6 жніўня 1840 года ў вёсцы Калацічы Бабруйскага павета. Памёр 22 жніўня 1898 года ў Слуцку. Гісторык і пісьменнік Уладзімір Арлоў лічыць Альгерда Абуховіча найбольш каларытнай і экстравагантнай асобай у нашай літаратуры XIX стагоддзя. Абуховіч паходзіў са шляхецкай сям'і, звязанай з вядомым італьянскім графскім родам Бандынэлі. Вучыўся ў Слуцку, Жэневе і Парыжы. Удзельнічаў у паўстанні 1863 года. Быў сасланы ў Сібір. Пасля вяртання хацеў перадаць усю сваю зямлю сялянам. З-за супраціву сям'і пакінуў маёнтак і пасяліўся ў Слуцку. Зарабляў на жыцці ён рэпетытарствам. «Ён бліскуча валодаў італійскай, французскай, англійскай і нямецкай мовамі, аднак для ўласных твораў, якія падпісваў псеўданімам "Граф Бандынэлі", абраў беларускую. Пры жыцці ён не ўбачыў ніводнага свайго тэксту надрукаваным...» (Паводле кнігі Уладзіміра Арлова "Імёны свабоды").

Угодкі з дня нараджэння Альгерда Абуховіча, паэта, перакладчыка, аднаго з заснавальнікаў жанраў байкі, мастацкай прозы і мемуарыстыкі ў нацыянальнай літаратуре, адзначаліся 30 жніўня ў Слуцку.

Магілу літаратара, якога называюць беларускім Крыловым, наведалі калі трывалічніца чалавек, сярод якіх пісьменнікі і прадстаўнікі мясцовай інтэлігенцыі. Паэт Сяргей Панізік прачытаў прысутным верш, прысвечаны Альгерду Абуховічу. Зінаіда Цімошык, актыўістка грамадзянскай кампаніі "Наш

У Магілёўскай вобласці будзе скарочана колькасць сельсаветаў. Гэта закране, у прыватнасці, тэрытарыяльную зону, куды ўваходзяць Бялыніцкі, Шклousкі і Круглянскі раёны.

Магчыма, што такое адбудзеца ўжо сёлета, адразу пасля перапісу насельніцтва. Менавіта перапіс, дарэчы, і замарудзіў гэтую адміністрацыйную мясцовую рэформу, бо адпаведныя ўстановы спрадвядліва палічылі, што адначасна правесці абедзве кампаніі без пэўных страт для іхніх якасці складана.

На тэму адміністрацыйнай рэформы днімі ў цэнтральнай беларускай прэсе выказаўся старшыня магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір Панцюхой. Ён заявіў, што найперш у мэтазгоднасці аб'яднання сельсаветаў пераконаўцу эканамічныя і сацыяльныя выгады. Мяркуеца, што знікнучы сельсаветы, якія аб'ядноўваюць менш за тысячу чалавек. Ідэальна, падкрэслівае У.Панцюхой, каб у адным сельсавете пражывала ніяк не менш за трох тысяч чалавек. Сёння ж ёсьць і вялікія сельсаветы, і значна меншыя. Аднак і там, і там адзначаецца шмат недахопаў у работе з людзьмі — у той работе, дзея якой уласна і створаны сельскія саветы. Аднак іхнія супрацоўнікі і старшыні вельмі часта заняты самымі рознымі справамі і нярэдка падмяняюць сабой гаспадарчых кіраўнікоў тэрыторый, а на ўвагу да чалавека часу якраз і не хапае. Удасканленне структуры і колькас-

Герб Шклова хутка стане не зусім раённым

ци сельсаветаў, як верыць сп. Панцюхой, дазволіць вырашыць праблему падбору кадраў і ўвогуле дапаможа станоўча і эфектыўна рэфармаваць усю савецкую (што тут зробіш, называ такая і засталася) работу.

Аднак супрацоўнікі сельскіх выканкамаў нікай радасці з нагоды рэформы не выказваюць. Хутчэй, наадварот: яны разгублены і напружаны, як заўсёды бывае з чалавекам, які адчувае нявызначанасць лёсу. Большасць работнікаў сельсаветаў працуе на сваіх, даволі добрых, па вясковым разумення, пасадах доўгія гады. Яны, па тых жа мерках, трывала атрымліваюць нядрэнны заро-

бак, а таксама маюць пэўную гарантіі сацыяльнай абароны як дзяржаўныя служачыя. Тут вам і магчымы "датэрміновы" выход на пенсію, і розныя пущукі-прэміі-даплаты.

Мне ўдалося пагуторыць з шэрагам супрацоўнікаў сельвыканкамам. Высветлілася, што нягледзечы на свае частыя скаргі на цяжкія ўмовы працы, ніхто з суразмоўцаў не выказаў жадання ўспомніць свою ранейшую прафесію і вярнуцца працаўца, напрыклад, у сельскую гаспадарку альбо ў сістэму народнай адукацыі. Кожны спадзянецца, што праблема вырашыцца такім чынам, што не давядзенца зваліньяцца з установы.

дом", звярнула ўвагу прысутных на жудасны стан пахаванняў на слуцкіх гарадскіх могілках. Дарэчы, менавіта дзякуючы высілкам спадарыні Цімошык і яе паплечнікаў дагледжана магіла знакамітага земляка Альгерда Абуховіча.

Алесь Пашкевіч, старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў, у размове з карэспандэнтам "ТіЦ" зазначыў, што з творчасцю Альгерда Абуховіча пазнаёміўся, на жаль, позна — на першым курсе універсітета.

"І па сёння мару напісаць пра яго раман-біяграфію. Нават адчуваю такі шчыры сорам за тое, што не ўзвялічыў гэтую постаць, маючы гонар дыхаць адным паветрам (у розны час, канечне) і, спадзяюся, думаць адноўлькава.

Альгерд Абуховіч мне вельмі

сіmpатычны. Найперш крэўнай спалучанасцю са сваім народам, які ён хацеў бачыць нацыяй, а да ўсяго рамантычна ўзнёслым, творчым, нават аптымістычным позіркам на жыццё. Гэта чалавек-легенда, на жаль, да сённяшняга часу напоўніцца не вывучаная, не даследаваная і не ўганараваная".

Па словах Алеся Пашкевіча, СБП прыкладае намаганні, каб у наступным годзе ў Мінску шырокая адзначыць 170-годдзе з дня нараджэння Альгерда Абуховіча. "Мы падрыхтавалі адпаведныя лісты ў міністэрства культуры і адукацыі, каб іх супрацоўнікі цягам гэтага года зрабілі праграму святкавання юбілею вялікага беларуса і таксама далі адпаведны пасыл слуцкім уладам".

ТАЦЦЯНА ШКОДА

Што ж тычицца становішча звычайнага вясковага насељніцтва, сярод якога цяпер асабліва многа старых людзей і інвалідаў, то жыццёвабюракратычных праблем у яго, верагодна, прыбавіца. Але Уладзімір Панцюхой спадзяеца, што кіраўнікі вясковых гаспадарак стануть больш уважлівымі да патрэб людзей, будучы дапамагаць ім дабірацца да сельсаветаўскіх кантор і атрымліваць там усё неабходнае. Да таго ж, як зазначае ў сваім артыкуле абласны начальнік, цяпер паўсядна "есть телефоны"...

Ну і зразумела, што аўтар артыкула не падае ніякай "гісторыі пытання", прысвойваючы цяперашнім дзяржавным органам ініцыятыву адміністрацыйнага рэфармавання. Аднак жа варта нагадаць, што яшчэ дэпутаты ад апазіцыі БНФ, якія на пачатку 90-х гадоў наскрэзь камуністычным Вярховым Савеце складалі мізэрную, але надзвычай актыўную і пракацільную частку дэпутацкага корпуса, мелі дэталёва распрацаваную праграму шырокага і смелага адміністрацыйнага рэфармавання краіны. Дарэчы, іх фактычныя прапановы можна знайсці ў адпаведных архівах.

СЯРГЕЙ СЕМЯНОВІЧ.

P.S. ДАВЕДКА: зараз у Бялыніцкім раёне 8 сельскіх саветаў, у Круглянскім — 7, у Шклousкім — 12.

Умагілы Альгерда Абуховіча

ГЕРОЙ САВЕЦКАГА САЮЗА

Сяргей Міхалкоў памёр, але гімн яго жыве

Насамрэч ён быў Героем Сацыялістычнай працы, а не Савецкага Саюза. Але гэта няважна. Нехта з рускіх класікаў сказаў: "Пушкін — гэта наша ўсё". Дык вось, Сяргей Міхалкоў — гэта наша савецкае ўсё.

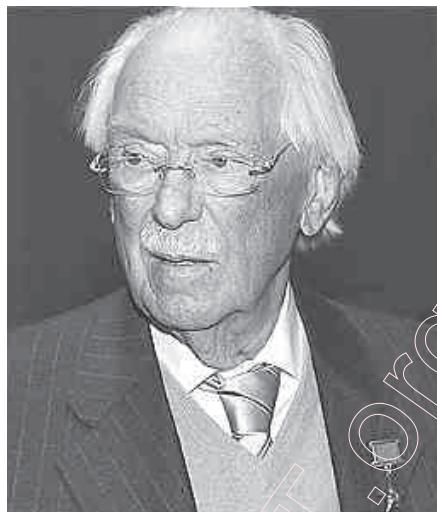
На яго вершах для дзяцей — пра дзядзьку Сцёпу, "А што ў вас?" ("— А у нас в квартыре газ! А у вас? — А у нас водопровод! Вот! — А из нашего окна площадь Красная видна!"), многіх іншых вырасла не адно пакаленне савецкіх школьнікаў.

Былі ў яго і вершы для дарослых: напрыклад, байкі, пра якія чамузыці не надта ахвотна ўспамінаюць у цяперашніх некралогах. Адна з іх заканчвалася радкамі: "Мы знаем, есть еще семейства, где наше хают и бранят, где с умилениемглядят на загородные наклейки. А сало... русское едят!"

Але самае галоўнае — для ўсіх савецкіх людзей ўсіх узростаў кожная раніца пачыналася словамі яго гімна. І хацеў бы, але не забудзеш тых слоў: "Союз нерушимый республик свободных сплотила навеки Великая Русь". Не кожнаму паэту ўдаца напісаць за сваё жыццё цэльны тро дзяржаўны гімн (альбо тро варыянты аднаго тэксту).

Жыццё Сяргею Міхалкову было адпушчана доўгае. Некалі ўсе дасягненні СССР параўноваліся з 1913 годам. У той год паэт і нарадзіўся ў Маскве, у дваранскай сям'і Міхалковых. Сацыяльнае паходжанне "з дваран" пры бальшавіках было ўсё адно, што воўчы билет. Праўда, былі і выключэнні: напрыклад, выхадзец са шляхецкага роду, сябра партыі меншавікоў Андрэй Вышынскі даслужыўся пры Сталіне да генеральнага прокурора.

Шлях паэта і журналіста Сяргея Міхалкова, на шчасце, быў куды менш пакручасты. У 1936 годзе ён апублікаваў у газэце "Правда" верш "Святланы". Невядома, ці прысвяціў яго аўтар дачцы Сталіна Святлане Алілуевай, але правадыру верш

спадабаўся. У 1939 годзе Міхалкоў атрымаў першую дзяржаўную ўзнагароду — орден Леніна. Падчас вайны ён ваяваў на фронце, меў баявыя ўзнагароды. У 1943 годзе ён вядомаму журналісту Гарольду Эль-Рэгістану (Арэкліну) было даручана напісаць гімн Савецкага Саюза. Да гэтага ў якасці афіцыйнага гімна выкарыстоўваўся "Інтэрнацыянал". Цікава, што ў той час савецкае кіраўніцтва праявіла, так бы мовіць, паліткарэктнасць, запрасіўшы да працы над гімнам расейца і армяніна з Ташкента. Дарэчы, яны сябравалі паміж сабой. Праз шмат гадоў сын Сяргея Міхалкова — вядомы кінарэжысёр Мікіта, выступаючы на канале РТР, заяўвіць, што Рэгістан, маўляў, быў толькі рэдактарам тэксту. Між тым, адзіным рэдактарам гімна быў, як вядома, Сталін. Пачатковы варыяント прыпеву — "Славься, советское наше Отечество" ён замяніў на "Славься, Отечество наше свободное".

Пасля смерці правадыра і ХХ з'езда КПСС гімн на музыку Аляксандрава доўгі час выконвалі ўвогуле без слоў, бо ў тэксле згадваўся Сталін. У 1977-м, калі была прынята брэжневская Канстытуцыя, да напісання новага варыянту гімна СССР зноў быў прыцягнуты Сяргей

Міхалкоў, які сталінскае імя з тэксту выдаліў.

У 2000 годзе, пры Путіне, быў зацверджаны гімн Расійскай Федэрациі, у аснову якога пакладзены музыка і слова савецкага гімна. Гэтым разам Міхалкоў тэкст перапрацаўваў даволі радыкальна. Праўда, слова "Славься, Отечество наше свободное", засталіся, а вось імя Рэгістана, як саўтара, было выкінuta.

Як ні дзіўна, Сяргей Міхалкоў уступіў у кампартуню толькі ў 1950 годзе, калі яму споўнілася ўжо 37 гадоў. У 1961-м у вершы "Будзь готовы!" ён пісаў: "Коммунизм!" Нам это слово светит ярче маяка. "Будь готов!" — Всегда готовы!" С нами ленинский ЦК!" А ў сваёй аўтабіографіі ў 1995-м Міхалкоў ужо называў камуністычны ідэалы прывіднымі.

Першая жонка Сяргея Міхалкова Наталля Канчалоўская была дачкой мастака Канчалоўскага, унучкай знакамітага жывапісца Васняцова. За сваё жыццё Міхалкову давялося сустракацца з многімі выдатнымі сучаснікамі — пісьменнікамі, кампазітарамі, рэжысёрамі. Але пару гадоў таму ў адным са сваіх інтэрвью ён сказаў: "Калі пытаюцца, з кім з вялікіх людзей мне было цікавей за ўсё, я заўсёды адказваю: "Са Сталіным".

Так супала, што ў дзень смерці Сяргея Міхалкова ў Маскве на станцыі метро "Курская-кальцавая" пасля доўгай яе рэстаўрацыі з'явіўся вялікі надпіс — элемент адноўленага дэкору: "Нас вырастыл Сталін — на верность народу, на труд и на подвиги нас вдохновил!"

У Бібліі ёсць эпізод, калі падчас разгулу вавілонскага цара Валтасара на сцяне раптам праступілі слова: "Мене, тэкл, фарэс" (злічана, узважана, падзелена). Гэта было прадвесцем падзення Вавілона. З разгулом Валтасара параўноўваў сталінскія застоллі цудоўны пісьменнік Фазіль Іскандэр. На тых застоллях быў і Сяргей Міхалкоў.

Мабыць, у тых словах у метро таксама ёсць нейкае пасланне да нас...

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗETY,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**